

Podivné pohřby Václava IV.

Král Václav IV., syn císaře i českého vládce Karla IV. a jeho třetí manželky Anny Svídnické, neměl klidný život. Za mnohé problémy si mohl sám, ještě více jich přinášela dramatická doba, v níž panoval a která nezadržitelně spěla k revolučnímu výbuchu. Na jeho počátku Václav zemřel. Avšak ani po smrti nedosáhl pokoje. Jeho tělesné ostatky putovaly z místa na místo a dosud nikdo přesně neví, jak s nimi lidé v pohnutých dobách zacházeli. Zprávy, které se o posmrtných osudech Václavovy tělesné schránky zachovaly, jsou pestré a protikladné, stejně jako bylo nezvyklé a rozporuplné královo počínání.

Budoucí český král se narodil 26. února 1361 v Norimberku, tehdy nejvýznamnějším městě německých oblastí Svaté říše římské. Vysnivaný dědic velkého císaře nemohl dostat jiné jméno než Václav. Bylo to jméno sice rozšířené, ale také vznešené. Odkazovalo k nebeskému patronovi českého státu, vztahovalo se k poslednímu Přemyslovcům a do svých sedmi let, kdy při birmování ve Francii přijal jméno Karel, je nosil samotný imperátor. Svatováclavská symbolika zaujímala v Karlově uvažování natolik výsadní postavení, že utlumila i hlubokou pověrečnost. Už Karlův první synáček, narozený v lednu 1350, se jmenoval Václav, k velkému žalu rodičů však v necelých dvou letech

zemřel. Devítileté čekání na dalšího mužského potomka, který měl zajistit pokračování lucemburského rodu, se zdálo nekonečné. Císař proto jeho narození uvítal výbuchem nepředstírané radosti.

Jásavý list se zprávou o mimořádné události putoval na přední evropské dvory, chrámovému pokladu v Cáchách pak šťastný otec věnoval šestnáct hřiven (asi čtyři kilogramy) zlata. Přesně tolik statné novorozeně vážilo. V neděli 11. dubna 1361 zažil norimberský chrám sv. Sebalda slavné křtiny. Obřad za přítomnosti říšských knížat, patnácti biskupů a předních českých šlechticů vykonal pražský metropolita Arnošt z Pardubic. O šestadvacet měsíců později, 15. června 1363, v den sv. Víta, korunoval pražský arcibiskup na Karlovo přání malého prince českou královskou korunou.

Později se o Václavově narození, křtinách i korunovaci šířily roztodivné pověsti. Podle jedné z nich se královským manželům narodilo na norimberském hradě děvčátko, které tajně vyměnili za synka zdejšího ševce, čímž si zajistili dědice trůnu. Po více než sto letech zaznamenal vzdělaný mistr a osobitý spisovatel Pavel Židek příběh, kterak malý Václav v průběhu křtin „zescal křtitedlnici“ a při korunovaci „plakal náramně a zesral oltář svatého Mauricií“ ve Svatovítské katedrále. Obě podání jsou snadno vysvětlitelná. První vzniklo v německých krajích, silně nespokojených s pozdější Václavovou vládou, druhé hodlalo panovníka, známého určitou podporou Husa a husitství, představit jako člověka, který už svými dětskými činy pohaněl katolickou církev a její rituály. Obdobná vyprávění, spojující v záměrné jednotě protiklad vznešeného královského majestátu s nízkými, opovrhovanými a tabuizovanými jevy, se tradovala již za Václavova života a neustala ani po jeho smrti.

Panovnický úděl

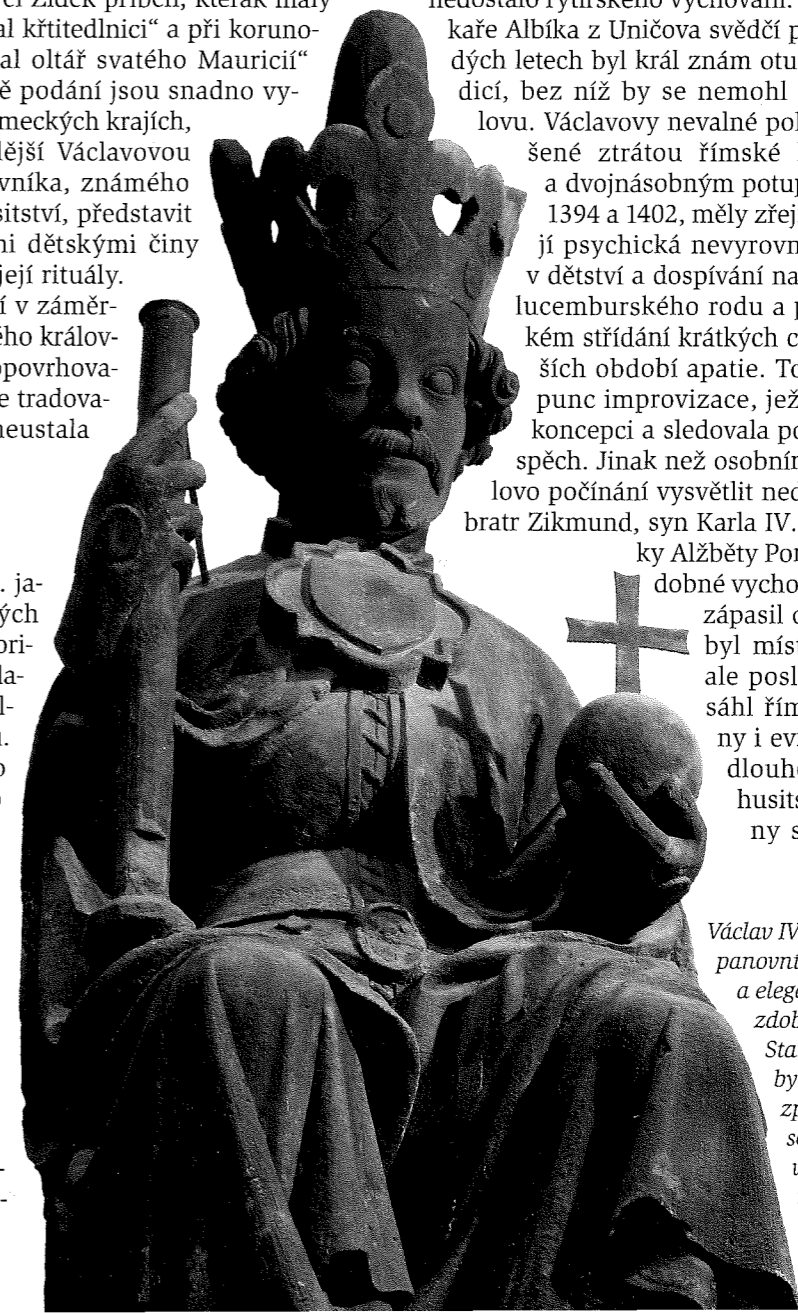
Potemnělý portrét Václava IV. jako hlavního viníka husitských bouří malovali i moderní historikové, kteří si příliš nelámali hlavu se složitými příčinami velkého společenského konfliktu. Postupně mezi nimi převládlo mínění, že za panovníkovo selhání nesl svůj díl odpovědnosti též Karel IV. Prince prý rozmazloval, zároveň však na něho kladl už od útlého věku neúměrné požadavky. Malý hoch musel asistovat při mnoha oficiálních akcích, učitelé se jej snažili co nejrychleji a nejsystematičtěji vzdělat, ale zapomínali na tělesný výcvik, takže Václav od počátku vyrůstal jako budoucí král a státník, nikoliv ja-

ko rytíř, který se dokáže porvat s překážkami. Vše dovršil stárnoucí císař, když ve snaze udržet a rozšířit dominantní postavení lucemburské dynastie ve střední Evropě prosadil volbu a korunovaci patnáctiletého Václava římským králem. Dva roky poté, 29. listopadu 1378, Karel IV. zemřel a sedmáctiletý jinoch, zbavený otcovské opory, postupně ztrácel pevnou půdu pod nohama. Začal se obklopat důvěrníky, kteří mu poklonkovali, stále více zanedbával panovnické povinnosti a svůj čas raději trávil na loveckých hradech ve společnosti přátel, případně u číše vína. Pití posléze natolik propadl, že se z něho stal notorický alkoholik.

Vžitý obraz líného a neschopného krále je však příliš jednostranný. Václav k státnickým povinnostem nepochybně nepřihlízel, zároveň však nelze přehlédnout, že prvních deset let jeho vlády, až do chvíle, kdy roku 1388 z neznámých důvodů načas ochrnl, bylo úspěšných. I poté král oslňoval zahraniční návštěvníky znalostí jazyků (skvěle hovořil německy i latinsky), kulturními zájmy, vědomostmi z rozličných oborů i schopností diskutovat o subtilních teologických a filozofických tématech. Není také pravda, že se mu nedostalo rytířského vychování. Spis jeho osobního lékaře Albíka z Uničova svědčí přímo o opaku. V mladých letech byl král znám otužilostí i fyzickou kondicí, bez níž by se nemohl věnovat milovanému lovu. Václavovy nevalné politické výsledky, dovr-

šené ztrátou římské koruny v roce 1400 a dvojnásobným potupným zjetím v letech 1394 a 1402, měly zřejmě jinou příčinu. Byla jí psychická nevyrovnanost, umocněná asi v dětství a dospívání napjatými vztahy uvnitř lucemburského rodu a projevující se v prudkém střídání krátkých chvil činnosti a delších období apatie. To vtisklo jeho politice punc improvizace, jež postrádala ucelenou koncepci a sledovala pouze momentální prospěch. Jinak než osobními dispozicemi se královo počínání vysvětlit nedá. Václavův nevalný bratr Zikmund, syn Karla IV. a jeho čtvrté manželky Alžběty Pomořanské, obdržel obdobné vychování, v Uhrách dlouho zápasil o královský trůn, také byl místními magnáty zajat, ale posléze se prosadil a dosáhl římské a císařské koruny i evropského renomé, jež dlouho neuznávaly pouze husitské Čechy. Přes všechny slabosti a slabiny byl

Václav IV. jako mladý a nadějný panovník vyzařuje důstojnost a eleganci. Není divu. Plastika, zdobící východní průčelí Staroměstské mostecké věže, byla vládcovým oficiálním zpodoběním (originál sochy je uložen v lapidáriu Národního muzea v Praze).

Na foliích své skvostně iluminované Bible se Václav IV. představuje jako člověk, který si potrpěl na panovnický majestát i náležitý vzhled. Římská orlice a český lev symbolizují jeho vládu v Svaté říši římské a v Českém království, pověstná točenice a postavy lazebnic pak nejspíš králem založený dvorský rytířský řád.

však, na rozdíl od Václava, mužem, pro něhož politika představovala smysl života. Naplnil se tak jeden z dějinných paradoxů. Karel IV. spatřoval svého dědice ve Václavovi, nicméně politický talent a schopnosti po něm zdědil Zikmund.

Smrt v bolestech

Určitou dlouhodobou linií bystrý pozorovatel ve Václavově politice přece jen nalezne. Byla jí nedůvěra vůči církevním prelátům, splývající se soudobými snahami oslabit politický a hospodářský vliv římskokatolické církve. Proto král držel ochrannou ruku nad reformním hnutím, jehož mluvčím a posléze i symbolem se stal mistr Jan Hus, proto také rodícímu se husitství až do roku 1419 nekladl žádné vážnější překážky, třebaže jej cizina vinila z podpory kacífství, odsouzeného kostnickým koncilem i nově zvoleným papežem. Václav sám se sice k husitům nepřiklonil, ve své radě však ctěl zásadu parity, takže ji z poloviny tvořili katolíci a z poloviny husité. Situace se změnila v lednu a v únoru 1419, kdy panovník ustoupil sílicímu mezinárodnímu tlaku a v obavě před hrozbou vojenské intervence povolil v pražských městech husitskou bohoslužbu pouze ve třech kostelech.

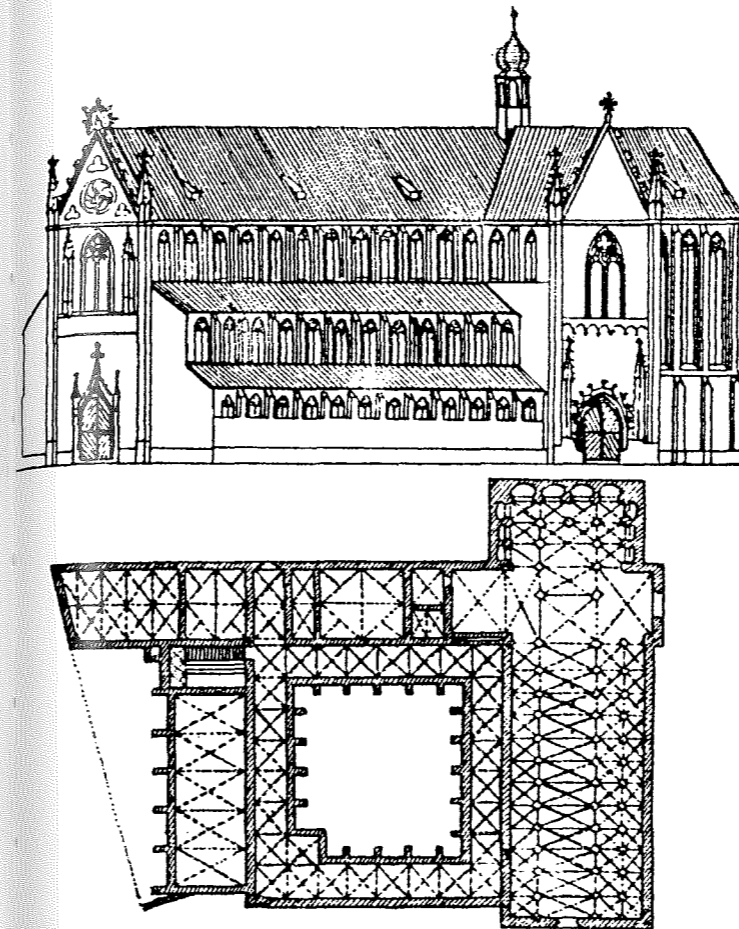
Na Novém Městě pražském se husitská většina se změnou poměrů nesmířila a nečekaně přednesla zaskočenému

Václavovi své požadavky. Cholerický král, vždy citlivý na vlastní důstojnost, reagoval se zpožděním, ale prudce a hněvivě. Ve čtvrtek 6. července, ve výroční den Husovy smrti, provokativně vyměnil novoměstské konšely a místo nich dosadil prokatolické radní. Potom již události nabraly rychlý spád. Husitští nespokojenci, vedení knězem Janem Želivským a členem královské ostrahy Janem Žižkou, zaútočili v neděli 30. července na Novoměstskou radnici, svrhli z oken a ubili přítomné konšely i jejich pomocníky a zvolili si novou městskou radu. Husitská revoluce začala...

Stárnoucí král právě pobýval na Novém hradě, který si dal roku 1412 vystavět v blízkosti Kunratic, aby se nemusel do milovaných lesů trmácet až za Beroun. Když zprávu o vzpouře na Novém Městě vyslechl, nebyl mocen slova. Probral se údajně až na poznámku přítomného číšníka, že se něco takového dalo předpokládat. Rozzuřený Václav jej napadl dýkou, ale okolostojící dvořané zabránili nejhoršímu. Poté upadl do své příznačné apatie, v níž 2. srpna po domluvě husitských členů své rady a staroměstských konšelů schválil novoměstskou radu, čímž převrat legalizoval. Byla to chvíle, kdy jeho život ztratil smysl. Z někdejšího elegána s kaštanovými vlasy a vousy, na jejichž úpravu si potrpěl, zbyl jen hřmotný a třesoucí se stín, prožívající hlubokou depresi a zmítající se v pocitech zmaru i opuštěnosti. Útěšná slova nepomáhala. Asi 6. či 7. srpna jej rozbolela levá ruka a jeho stav se pronikavě zhoršil. Dostavilo se i zvr-

Smrt Václava IV. na Novém hradě u Kunratic 16. srpna 1419 dovršila dějinný zlom. Husitská revoluce se již nemusela ohlížet na panovníkovu autoritu. Budoucnost vystupující na obzoru je i na obraze Karla Svobody z roku 1846 hrozivá a nejistá.

Takto zřejmě vypadal klášterní kostel Nanebevzetí Panny Marie na Zbraslavi, kde načas spočinuly tělesné ostatky nešťastného krále. Husité proměnili chrám v ruiny, jejichž mohutnost imponovala ještě po staletích.

cení. Sám král již tušil blížící se konec. V úterý 15. srpna, ve svátek Nanebevzetí Panny Marie, se mu ulevilo natolik, že se vyzpovídal ze svých hříchů, avšak pro pokračující dávení nemohl přijmout hostii. Následujícího dne odpoledne se dostavil závěrečný záchvat. Po několikahodinovém bolestivém zápase skončil král Václav „s velikým křikem a řevem takřka lvím“ v podvečer 16. srpna na Novém hradě, devět kilometrů od pražských hradeb. Čeští katolíci okamžitě začali šířit zaručenou, ale přísně tajnou informaci, že panovníka usmrtili jeho nejbližší rádci, jimž tolik důvěřoval.

Poslední dny a okamžiky nešťastného panovníka zachytily prameny zdánlivě přesvědčivě, takže se lékaři s odstupem několika staletí pokusili stanovit příčinu smrti. V podstatě vyloučili mozkovou příhodu a ve své většině se přiklonili k mínění, že Václava stihl infarkt myokardu. Názor, že šlo o epileptický záchvat v důsledku těžkého alkoholismu, zůstal ojedinělý.

Lékařské kapacity ovšem přehlédly, že formulace mistra Vavřince z Březové, který pro krále a jeho přátele psal i překládal, obsahují i jiný význam než konstatování prosté sku-

tečnosti. Jsou totiž parafrází třetího verše 10. kapitoly Zjevení svatého Jana, pověstné Apokalypsy, poslední novozákonní knihy. Mimo jiné se v ní píše: „... a vykřikl mocným hlasem, jako když zařve lev.“ Mistr Vavřinec získal zprávu o králově smrti nepochybně z první ruky a její znění přizpůsobil textu, který každý středověký vzdělanec dobře znal. Avšak dobové souvislosti naznačují, že v tomto případě nešlo o pouhou asociaci sčtělého autora. Husitští radikálové totiž pochopili královu smrt jako předzvěst konce pozemského světa, jehož zkázu podmanivě líčí právě Zjevení svatého Jana. Sotva se v noci z 16. na 17. srpna rozkřikla po Praze zvěst o Václavově skonu, zaútočily rozvášněné husitské davy na kostely a kláštery, v nichž rozbíjely varhany, sochy a obrazy v touze urychlit příchod a vítězství božích království. Po čase, když psal svou kroniku, si Vavřinec z Březové vybavil události srpna 1419 včetně oně apokalyptické nálady, která je spojovala. Hle, jak tenká a propustná bývá hranice mezi skutečností a literaturou.

Putování na Zbraslav

Apokalyptická atmosféra znemožnila i konání slavnostního pohřbu. Královna Žofie dala sice mrtvé tělo svého nešťastného muže nabalzamovat a poté 18. srpna převést do kapitulního kostela sv. Petra a Pavla na Vyšehrad, ale na několika denní obřady, spojené s vystavováním Václavových tělesných ostatků v pražských chrámech, nebylo v nastalé situaci ani pomyslení. Když ještě téhož dne vypálily husitské zástupy kartuziánský klášter na protějším břehu Vltavy, zmocnil se Žofie strach, aby nebožtíka nepotkala úhona. Proto strážní v naprostém utajení přenesli panovníkovu mrtvolu v neděli 20. srpna na Zbraslav, kde ji naložili na prostou pramici. V noci vypluli. Cestu jim ozařovaly slábnoucí plameny hořící stavby kartuziánského kláštera. O druhé hodině po půlnoci vystoupili u malostranského břehu a po krátkém čase se dostali na místo určení. Královny ostatky, oděné do prostého rubáše, spočinuly, aniž to obyvatelé hlavního města tušili, v jednoduché dřevěné rakvi za dveřmi kaple svatého Václava ve Svatovítské katedrále. Zde měl nebožtík čekat, až bouře pomínou. Psal se 21. srpen 1419.

Václav IV. nechoval Pražský hrad v lásce. Zřejmě tu neprožíval šťastné dětství, později mu nebylo po chuti množství církevních institucí, jež v areálu i v jeho blízkosti sídlily. Proto raději pobýval v Královském dvoře (stával na místě nynějšího Obecního domu) na Starém Městě pražském. Ani ve Svatovítském chrámu, který určil jako pohřebiště českých králů Karel IV., pochován být nechtěl. Za místo svého posledního odpočinku si zvolil cisterciácký klášter na Zbraslavi, kde spočívaly kosti posledních Přemyslovců. Jeho přání se splnilo po několika týdnech. Když dramatické dění v pražských městech nebralo konce, byl král v sobotu 30. září uložen do cínové rakve a hned v noci putoval zpět na Zbraslav. Převoz zajišťovali pouze tři muži. Byl nejvyšší čas. O sobotním večeru dorazili do Prahy radikálně naladěni venkovští husité v čele s bojovným plzeňským kazatelem Václavem Korandou.

Od slavnostního pohřbu se raději upustilo i na Zbraslavi. Opat Jan IV. vykonal příslušné obřady pouze za přítomnosti mnichů, konvršů a několika místních obyvatel. Rakev poté

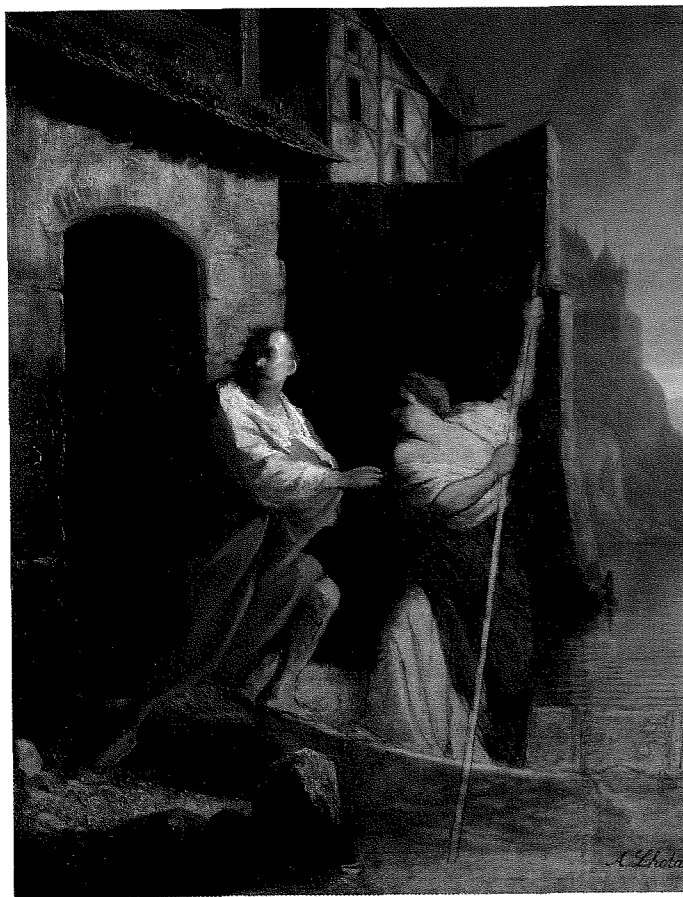
vložili do náhrobku, který dal Václav IV. zhotovit ještě za svého života. Ani poklidnému zákoutí na soutoku Berounky a Vltavy, stranou ruchu velkoměsta, se převratná doba nevyhnula. V červnu 1420 vybudoval na Zbraslavi Zikmund Lucemburský tábor, kde se shromažďovali účastníci první protihusitské křížové výpravy. Po její porážce a rozpuštění bylo jen otázkou času, kdy se zdejší klášter stane cílem husitského útoku. Mniši objekt urychleně opustili. Nehodlali skončit jako jejich čtyři spolubratři, které táborité upálili 12. června na Hradčanech.

Pitka s mrtvolou

Očekávaný vpád se uskutečnil už v sobotu 10. srpna 1420, na den sv. Vavřince. Nicméně dobře zpravený Vavřinec z Březové tentokrát podrobnostmi nehyřil. Vypráví pouze, jak táboři, vedení knězem Václavem Korandou, spolu s některými pražskými obyvateli vyplnili a zapálili klášter, pobrali obilí a vrátili se do Prahy, odkud za setmění, posílení ukořistěným vínem, neúspěšně zaútočili na Vyšehrad. Toť vše.

V zahraničí se ovšem šířily barvitější verze události. Opat Ludolf ze slezské Zaháně vyprávěl, že husité při devastaci kláštera buď spálili, nebo rozmetali Václavovy kosti. Zik-

K nepříznivému líčení Václavovy vlády přispívaly časem i četné pověsti o panovníkovi, jehož z vídeňského vězení vysvobodil rybář, z pražského žaláře pak lazebnice Zuzana. Obě čteme v Hájkově Kronice české, vytištěné roku 1541. Příběh o králi a sličné lazebnici zaujal i spisovatele a malíře, zde například Antonína Lhotu.

Možný zdroj morbidní historky

Kromě touhy po senzaci se při zrodu příběhu o napájení mrtvého panovníka zřejmě uplatnila morbidní inspirace. Téma smrti se v Čechách na přelomu 15. a 16. století těšilo stále větší oblibě a pronikalo i do výtvarného umění a literatury. Veršovaná skladba *Rozmlouvání člověka se smrtí*, sepsaná asi krátce po roce 1500, obsahuje dokonce pasáž, v níž Smrt říká:

*„Takéť já i krále najdu,
Kdyžto v jeho pokoj vejdu.
Netřeba mne opovídati,
Mohu s ním i obědvati.“*

Nezbývá než souhlasit s historikem Františkem Šmahalem, že od oběda s personifikovanou Smrtí není daleko k přípítku s mrtvolou Václava IV.

mundův diplomat Eberhart Windecke podrobně popisoval, jak táboři nejprve oddělili královu hlavu od trupu a poté obojí roztloukli. Naproti tomu italský humanista Aeneas Silvius Piccolomini v roce 1458 vylíčil, jak královo tělo z hořícího kláštera zachránil rybář Muška a ukryl je v schráně u svého příbytku. Nenapínejme trpělivost čtenářů a prozradme již zde, že nejvíce se skutečnosti blíží podání Silviovio, neboť Václavovy kosterní pozůstatky se z větší části zachovaly a neunesou stopy ohně ani násilného zacházení. Snad má italský autor pravdu i v tom, že panovníkovy ostatky opravdu uschoval prostý rybář, jemuž prý později čeští šlechtici zaplatili za jejich opatrování a vydání dvacet zlatých.

Teprve v letních měsících roku 1424, když do Čech přijel jako „požádaný král“ litevský kníže Zikmund Korybutovič, nastala vhodná doba pro slavnostní pohřeb. Spolu s částí husitské šlechty jej 25. července uspořádala pražská města. Průvod s rozžehnutými svícemi doprovodil tehdy královny ostatky z Vyšehradu přes Kamenný (nynější Karlův) most do Svatovítské katedrály, kde byla rakev s Václavovým tělem uložena v panovnícké hrobce vedle rakve jeho otce. Mrtvý panovník se podruhé ocitl v nemilovaných prostorách chrámu sv. Víta.

Tři podání o zničení Zbraslavského kláštera a vyvrácení Václavova hrobu zde ještě úmyslně nezazněla. Všechna jsou dostatečně morbidní. První obsahuje vratislavský rukopis *Starých letopisů českých*. Podle této verze prý táboři po obsazení kláštera vytáhli Václavovo tělo z hrobky, posadili je mezi sebe, vsadili mu na hlavu korunu ze sena a mrtvolu napájeli pivem se slovy: „Však kdyžs živ byl, rád si s námi píjel.“ Zárodečnou podobu historky, i se zmínkou o rybáři Múchovi (nikoliv Muškovi), čteme v *Kronice velmi pěkné o Janovi Žižkovi*, kde je ovšem jedním z aktérů drsné scény sám slavný vojevůdce. Žižku jako účastníka zbraslavského řádění uvádí též dodatek k jedné z kronik, vinící tábořského hejtmana, že dal rozmetat královny kosti. Tato zpráva je, jak už víme, naprostý nesmysl. Také vyprávění o pitce s rozklá-

Smrti Václava IV. nadlouho ustala i stavba Svatovítské katedrály na Pražském hradě. Naštěstí ji nepostihl týž osud jako Babylonskou věž na iluminaci z královny Bible.

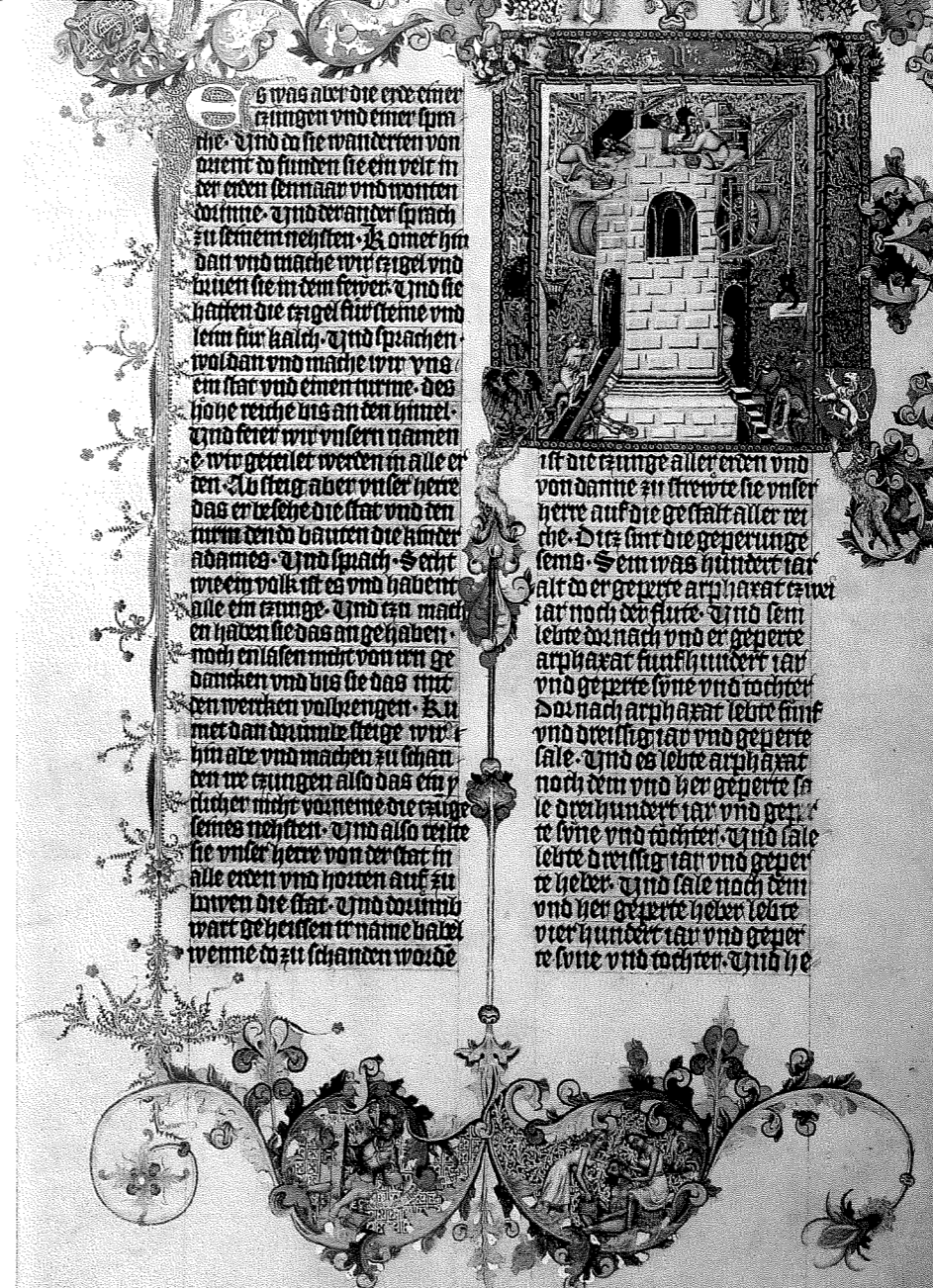
si husité úkoly rozdělili a na levém břehu Vltavy se vyřídili Korandovi táborité. Účast na zničení Zbraslavského kláštera a královského hrobu přičklí pozdější kronikáři Žižkovi zřejmě neprávem.

Pohřeb zatím poslední

V rámci systematického průzkumu tělesných ostatků českých panovníků a dalších významných historických osobností, vedeného Emanuelem Vlčkem, se 21. února 1983 dočkal otevření též kamenný sarkofág s nápisem *Václav IV.* v královské hrobce Svatovítské katedrály. Již letmá prohlídka však přinesla překvapení. V sarkofágu byla jen Václavova lebka, zato se v něm nacházela kompletní kostra nejmenované ženy. Nezbývalo proto nic jiného než otevřít tři tumbky s pozůstatky členů lucemburského rodu. Teprve poté se ukázalo, že ženský skelet ve Václavově sarkofágu náleží císařovně Alžbětě Pomořanské, čtvrté choti Karla IV., která se viděla v synku Zikmundovi, ale Václava v přílišné lásce neměla. Neúplné královny kosterní pozůstatky ležely spolu s ostatky jiných osob v tumbě jeho mladšího a předčasně zemřelého bratra Jana Zhořeleckého. Kdo a kdy kosti zpřeházal, ponechme stranou.

Po rozřídění ostatků bylo možné alespoň částečně určit tělesné vlastnosti a zdravotní stav nebohého panovníka. Václav se pyšnil statnou postavou se sklonem k tloušťce, vysoký byl asi 173 centimetrů, na rozdíl od svého otce však měl ve velmi špatném stavu chrup. Na zachovaných kostech se kupodivu nepodařilo odhalit stopy dny, která krále údajně trápila, ani příčinu náhlého, leč dočasného ochrnutí roku 1388. O otravě, z níž se Václav roku 1393 vyléčil a na kterou sváděl svou zálibu ve víně, nevydal výzkum žádné svědectví. Degenerativní změny, patrné zvláště na ruce, odpovídaly věku osmapadesáti let, jichž se král dožil. Senzace se nekonala.

Dne 27. května 1991 rozhodla příslušná komise o uložení prozkoumaných pozůstatků členů rodiny Karla IV. V rakvi, označené jménem *Václav IV.*, se tentokrát opravdu ocitly panovníkovy tělesné pozůstatky i kosti jeho první choti Johany Bavorské. Král Václav se konečně odebral k posmrtnému odpočinku.

dajícím se tělem Václava IV. lze snadno odkázat do říše pověstí. Vratislavský rukopis *Starých letopisů* i *Kronika velmi pěkná* vznikly až v poslední čtvrtině 15. století a starší prameny jejich verzi nepotvrzují.

Jedna pochybnost však přece jen zůstává. Nemohl se Jan Žižka vpádu do Zbraslavského kláštera přece jen osobně zúčastnit a podílet se na zkáze hrobu panovníka, v jehož službách až do léta 1419 stál? Otázka není tak absurdní, jak vyhlíží. Vavřinec z Březové zdaleka nezaznamenal vše. Například o zhanobení hrobu svého někdejšího královského dobrodince neřekl ani slovo, ač mu událost jistě neunikla. K Žižkovi pak choval netajenou sympatii, takže klidně mohl jeho barbarský skutek zamlčet. A v srpnu 1420 Žižka průkazně operoval v Krči a Dolních Břežanech, vesnici jen pět kilometrů vzdálené od Zbraslavi, avšak oddělené od kláštera korytem Vltavy, již bylo ale snadné překonat zdejším přívozem. Pokud by jedooký hejtman táhl z Prahy na Zbraslav a odtud pokračoval do Krče a následně na Nové Město pražské, urazil by jeho oddíl během dne ke čtyřiceti kilometrům. To je příliš. Zdá se tudíž pravděpodobnější, že